

**Brabantse persoonsnamen op -ooi
van de 12de tot de 14de eeuw**

door Dr. A. VAN LOEY,
Docent aan de Universiteit te Brussel.

In Brusselse oorspronkelijke oorkonden en andere archivalia worden tussen de 12de en de 14de eeuw heel wat (hypocoristische?) namen op -ooi aangetroffen.

Eerst gaat de lijst der bronnen en afgekort aangehaalde werken voorop; dan komt het materiaal; eindelijk de bespreking.

Rijksarchief te Brussel : Kerkarchief van Brabant (AEB), n^{rs} 76 C, 142, 144, 289, 5566, 5569 à 5572, 5574 à 5578, 6442, 7014, 7015, 7813, 10256 (= oorkonden van de abdijen enz. te Anderlecht, Vorst, Ter Kameren).

Archief van de Openbare Onderstand te Brussel : B 203, 210, 213, 864, 871, 1454, 1455, — H 1405, 1436, 1437, — ChJ 29, 32, 34, CSJ 2 (= cartularium van 1307), — ChP 28, 33, 35, 36, 37, CSP 12, 13, — ChInf 266, 268, 269, 270 (documenten van Ste Goedele, het St. Jans- en het St. Pieters Hospitaal, enz.).

Archief van de abdij Park, te Heverlee (Leuven) : A/11, C/13 (= cartularia van het einde der 13de eeuw).

Bijdr. = J. GOETSCHALCKX, F. PRIMS : *Bijdragen tot de Geschiedenis van het aloude Hertogdom Brabant*.

Doppler Schepenbr. = DOPPLER (Dr. P.) : *Schepenbrieven van het Kapittel van St. Servaas te Maastricht*. Maastricht, 1902-1910.

MATERIAAL.

Abelooi : 1200 *Godefridus abeloi*, akte van Hertog Hendrik van Brabant (AEB 10256); 1282 *Abeloy, Abeloius* (C/13, f. 8 r°); vgl. 1286 *Godefridus Abecoy* (Bijdr., 1929, 58, 62);

Alekooie : 1263 *Balduinus dictus Ballo filius domine Alecoien de Outherle* (A/11, f. 35 v°); 1265 *Ballo filius domine Alecoye de Outherle* (ib., 41 v°);

Allooi : 1296 *Parvi Aloys*, te Wolvertem (AEB 7813, f. 8 r°); 1328 *Ghiselberti Aloy*, te Wolvertem (B 210, f. 65 r°); 1370 *Claes Alloy* (B 213, f. 65 v°);

Annekooi : 1233 *Annecoius de Papengem*, te Linkebeek (ChInf 269.1); 1254 *Anecoius dictus de Rinegghe*, te Itterbeek (ChInf 268); 1257 *erga Hannecoium* (ChInf 269.1); 1263 *Elisabeth relicta quondam Anecoy dicti Was* (Bijdr. 1928, 422); 1279 *Iohannes dictus Ardenacke filius Anecoy* (B 203, f. 5 v°); 1280 *Anecoi dicti Obdane* (ChJ 32);

Ansekooi : 1262 *Willelmo dicto fray, Gosuino Ansecoy* (B 871, f. 2 r°); 1266 *Gosuinus Ansecoy* (B 203, f. 5 r°); 1273 *Gosuinus Ansecoy* (B 871, f. 56 r°);

Arnekooi : 1263 *Franco filius Arnecoy*, schepene te Leuven (A/11, f. 30 r°);

Arnoudei/Ardooi : 1328 *Ar(nou)deysborne* (B 210, f. 22 r°); 1329 *puteum dictum Arnoudeysborre*, 1333 *puteum d. Arnoudeysborne, locum dictum Arnoudeys* (B 203, resp. f. 63 v°, 69 r°); 1339 *Ardoysborre* (H 1437, f. 20 r°); 1339 *loco dicto Ardoysborre in palude dicto wermoesbroech* (H 1436, f. 58 v°); 1370 *Henric van heffene int Ardeinstrate int broec* (B 213, f. 6 v°); 1375 *achter Arnt eys daermen ten langhenbeemt weert gheet (int wermoesbroec*; CSP 13, f. 7 r°); vgl. 1272 *prope Arnoustweghe*, te Diegem of Machelen (ChInf 268); 1289 *deisborne*, te Jette of Ganshoren (ib.);

Ballekooi : 1258 *tenuit... Ballecoius piscator* (ChInf 270.1); 1270 *ad opus Margarite Balduini de Obbruxella dicti Ballecoi* (AEB 6442);

Ballooi : 1205 *Ballo*, scholaster te Leuven (J. CUVELIER, *Leuvensche Geslachten*, Verslagen en Mededeelingen der Koninklijke Vlaamsche Academie, 1933, 136); 1263 *Balduinus dictus Ballo filius domine Alecoien de Outherle* (A/11, f. 35 v°; 1265 *id.*, vgl. *Alekooi*); 1279 *Ballo de Outherle*, *Balduinus dictus Ballo de Outherle*, *filie domini Ballonis* (C/13, f. 21 v°); 1284 *Margarete dicte Balloihinne* (ChInf 266); 1289 *Amelricus Balloy, Elyzabeth balloyhinne* (B 871, f. 1 v°); 1290 *Balloys* (C/13, f. 72 v°); 1302 *Elizabeth dicta Balloys* (B 203, f. 2 v°); 1370 *Jan Balloy wonende ter Capellen* (B 213, f. 6 v°); vgl. 1390 *Henric Bluminc ende Balloy sijn broeder*, schepenen van Tienen (Bijdr., 1906, 9);

Bernooi : 1209 *Bernoius de Karilo*, te Ukkel (AEB 5566); 1257 *Arnoldi filii Bernoy quondam de Helbeke* (AEB 5575.225); 1264 *Bernoio filio quondam Amelrici Cecilie* (CSJ 2, 12); 1278 *Bernardus dictus Bernoy* (ChJ 29); 1307 *Johannes Bernoy, scabinus Vilvordensis* (B 1455);

Bertelkooi, Bertelooi : 1254 *Bertheloius* (AEB 5571.182); 1254 *Bartolous de Magla, Bartholomeus de Magla* (AEB 5571, 186 en 186bis, telkens met verschillend schrift); 1272 *erga Bertelcoium* (AEB 7015); 1303 *bona Bertelcoy dicti Rinc* (B 871, f. 13 r°);

Boldenooi : 1197 *Boldenoi de Sone* (d. i. Zuun; C. A. p. 227);

Bolenkooi : 1137 *Clerissia q. relicta Gossuini dicti Bolenco* (AEB 7014);

Bornooi : 1364 *Bornoy ende Willem vanden Broeke der stat scatters* (Ceinsboek 281, f. 9 r°); 1350 *Jan Bornoy*

(p. 219), 1390 *Jan Bornoy* (p. 221), 1407 *Meester Bornoy* (p. 225), 1416 *Jan Berneau — Bornoy* — (p. 227), *Jan Barnoy* (p. 231, vn. 5), 1446 *Jan Bornoy* (p. 237) (alles in Bijdr. 1932);

Boudenooi : 1245 *Boudenoi de Quaetbeka* (AEB 4609); 1268 *Davidis brassatoris Boudenoy de Vilre* (AEB 5575.317);

Eggelooi : 1254 *Walteri dicti Eglois*, schepene te Merchtem (ChInf 269.2); 1267 *Willelmus dictus Egloi* (AEB 7015); 1272 *Willelmus Eccloi*, schepene te Brussel, getuige (ChP 28), 1282 *Oda et Margareta sorores dicte Egloinnen* (AEB 288.39); 1289 *puellarum Egceloinnen* (AEB 288.57); 1295 *Reinere Eggloi* (B 864); 1297 *Reneri Eggheloy* (CSJ 2. 34); 1299 *Reynero Egloy* (ib., 35); 1300 *ser Vranx Egloey*s, schepene te Merchtem (AEB 142, f. 13 v°); 1300 *Reyneri Eggheloy* (AEB 76 C); 1301 *Renerus Egloy*, schepene te Brussel (ChP 36); 1306 *Renerus Eggloi* (B 203, f. 14 v°);

Egnooi : 1296 *Margareta filia Egnoys* (AEB 7813, f. 37 r°);

Everdooi : 1328 *Jacob dictus Euerdoy* (B 210, f. 30 r°); 1350 *Aliten Euerdoy*s (H 1405, f. 44 v°); 1365 *Coppen Euerdoy* (CSP 12, f. 72 v°); 1370 *Jacob Euerdoy* (B 213, f. 13 v°);

Everkooi : 1222 *Euercoius*, cijnsplichtige (AEB 5566); 1243 *Euercoius Vulpes*, schepene te Ukkel (AEB 5569.101); 1257 *Euercoius cambitor filius quondam Euercoy* (AEB 5572.225); 1259 *Euercoi militis dicti Vos* (ChP 37); 1260 *Euerwinus Euercoij*, schepene te Brussel (ChInf 270.3); 1271 *domini scilicet Euercoy dicti Wulpis militis* (ChP 36); 1282 *Euercoyus cambitor* (AEB 288.39); 1290 *Euerardus dictus Euerkoy Ettel*, te Machelen (B 1454); 1291 *Euercoy* (id., ibid.); 1300 *Euercoius filius Nycholay*, te Anderlecht (AEB 76 C); 1300 *Euercoyus vter Berchstrate* (ibid.); 1300 *her Euercoey, Euercoy boets* (AEB 142, f. 10 r°); 1300 *Franco filius quondam Euercoy* (B 203, f. 14 r°); 1302

Euercoys d. Ettel, op den rug in schrift der 14de eeuw; *Evrkoei* (AEB 5578.486); 1306 *Margarete dicte ser Euercois* (B 203, f. 16 v°); 1334 *Euercoy bote* (H 1437, f. 3 v°);

Eksooi : 1350 *Claes Exsoys* (Bijdr. 1932, 217);

Gerooi : *Geroi*, testis (C. A., p. 147, 148); 1255 *Geroius dictus Wert*, schepene te Brussel (AEB 5571.195.197); 1257 *Geroius dictus de Rodenbeke* (AEB 6442); 1257 *Geroius de Rodenbeke* (CSJ 2, 8); 1259 *Dominus Gheroius de Rodenbeke* (ChP 29); 1271 *a filia Geroii dicti de Gehochte*, te Machelen (B 1454); 1290 *Gerardus dictus Gheroy* (ib.); 1295 *Gerardo dicto Gheroy de Rodenbeke* (AEB 5577.427); 1302 *Geroij dicti Vladebec* (CSJ 2, 41); 1308 *Gheroyus dictus Spade* (B 203, f. 43 v°); 1326 *Jan tser Gheroeys sone* (AEB 144, f. 30 v°); 1328 *Gheroy Spade* (B 210, f. 28 v°, 83 r°); 1357 *Gherois Wert* (ChP 35);

Gilooi : 1261 *Giselbertus dictus Ghiloi* (AEB 5574.269); 1283 *Ghiloy de Werda* (AEB 5576.357); vgl. 1337 *ad Claram dictam Ghyllois*, te Zout-Leeuw (Bijdr. 1909, 454);

Giselooi : 1256 *a Giseloio de Zone*, d. i. Zuum (AEB 5572.208); 1296 *Gyselloi dictus Raetbode* (B 203, f. 14 r°); 1296 *Ghyseloius Katelbutera* (AEB 7813, f. 38 r°); 1314 *Iohannis Ghiselloy* (B 203, f. 20 r°); 1326 *Ghiselbertus dictus Ghyseloy* (B 203, f. 54 v°);

Godenooi : 1154 *Godenoi*, 1169 *Godenoi*, testes (C. A., p. 145, 199); 1247 *Godenoius de Roda* (AEB 5570.136); 1271 *Willelmo dicto Godenoy* (B 203, f. 7 r°); 1293 *Henrico dicto Godenoy* (AEB 289.80); 1300 *Henric Godenoy* (AEB 76 C); 1316 *Henr. Godenoy* (B 203, f. 50 r°); 1316 *Michaelis dicti Godenoy* (B 871, f. 9 v°); 1319 *Henr. Godenoy* (ib., 14 r°); 1326 *Heynric Goedenoy* (AEB 144, f. 12 v°); vgl. 1455 *Heine Goeynay* (Bijdr. 1932, 240);

Goederkooi : 1249 *Willelmo Gudercoi* (AEB 5570.142);

1254 *Willelmo Gudercoi opidano louaniense* (AEB 5571.183);
1307 *Simon Guedertoy* (l. -coy?, J. CUVELIER, Versl.
Mededeel. K. VI. Ac., 1933, 155);

Goeternooi : 1300 *dat Goeternoey was* (AEB 142, f. 11 r°);

Golooi : 1299 *Gerardi filii Gossuini dicti Goloy* (AEB
5578.460); 1300 *relicta Goloy de Willere* (AEB 76 C);
1326 *Goloey wijf van Willere* (AEB 144, f. 29 r°); 1326
Goloy dicti de Curia (B 203, 55 v°);

Goselooi : 1249 *Goceloi de bist* (AEB 5570, 142); 1251
Johannes fil. Goselois, Gochelois, te Erps (AEB 5570.156.
157); 1265 *Johannes f. Gochelois* (AEB 5574.294); 1267
Johannes fil. Goseloy de erpse (ChJ 37); 1267 *Johannes fil.
Goseloi, Goseloy* (AEB 5575.309.312);

Hannooi : 1300 *Ghertrude hannoy's kinder* (AEB 142,
f. 13 r°); denkelijk hetzelfde als *Annekooi*;

Heinooi : 1232 *Heinoius, famulus domini Walteri de Aa*
(ChJ 34); 1233 *Heinoius de A* (ChJ 34); 1233 *Heinoi de
A avunculi mei* (ChInf 269.1);

Idelooie : 1253 *dedisse Esselino et Ideloie* (AEB 7014);
1269 *Ideloia filia ipsius Ide* (ChP 33);

Lambooi : 1286 *Arnoldi dicti Lamboys* (AEB 5576.368;
idem a^o 1290, n° 389); vgl. 1256 *Lambertus dictus Lambe
filius quondam Arnoldi dicti Crocke* (AEB 5572.208;
vgl. 1393 *Dyeric Lamboy*, schepene van Maastricht; 1449
Dyeric Lamboy; 1422 *Johan Lamboy*; 1416 *Theodericus
Lamboy* (DOPPLER, *Maastr. Schepenbrieven*, II, p. 85,
313, 250, 216);

Mansooi : 1326 *van Mansois wijf was* (AEB 144, f. 35 r°);
vgl. 1303 *Renerus Manselaert* (B 203, f. 15 v°);

Marooi : 1296 *Margarete uxori dicte Maroye* (B 871,
f. 140 v°); 1300 *vermaroeye* (AEB 76 C); 1352 *Henrici*

dicti Maroeyen (B 203, f. 604); 1426 *Hein Maroyen* (Bijdr.
1932, 231);

Marskooi : 1290 *Marsilius dictus Mardien... Balloyus
et Marsilius dictus Marscoy de Ouerlaer* (C/13, f. 72 v°);
vgl. 1366 *Sigerus Marscoy de Overlaer*, te Tienen (Bijdr.
1906, 272);

Odekooi : 1253 *Godefridus frater filii Odecoie de Louanio*
(AEB 5571.172); 1258 *Arnoldo filio domine Odecoie* (A/11,
f. 31 r°); vgl. 1258 *de Arnoldo filio domine Odecoie*, akte
van schepenen van Leuven (Bijdr. 1905, 17);

Pipenpooi : 1227 *Willelmus Pypenpoy* (C. A., p. 450);
1241 *Johannes Pipenpoi* (CSJ 2.47); 1296 *Willelmus Pi-
penpoy* (AEB 7015); 1300 *Rodulphus Pypenpoey* (AEB
76 C);

Plattooi : 1336 *Katherina dicti Plattoys, Geroys dictus
Plattoy* (H 1436, f. 59 r°); 14de eeuw : *daer Kateline Plattoys
op woent, ... jeghen meester Janne Plattoye* (H 1443, f. 15 r°,
18 v°);

Reinekooi : 1247 *ab Heinemanno Reinecoi* (AEB 5570.135)
1254 *Henr. de Busco filius Reinecoi militis* (AEB 5571.182);
1256 *Gerardus de Inferiori Tornepia filius quondam Rencoi
de Tornepia* (AEB 5572.208); 1291 *Iohannes filius Willelmi
filii Reinekoy* (AEB 5577.395);

Suternooi : 1294 *Henrici dicti Zuternoy* (B 871, f. 22 v°);
1300 *Clementia Suternaeis* (AEB 76 C); 1311 *Henricus
dictus Zuternoy* (B 871, f. 39 r°, f. 14 v°); 1326 *Clemeysie
Suternaeys* (AEB 144, f. 22 v°); 1337 *Willemme Soeternoey*
(B 1277); 1365 *Willeme Zueternoys* (CSP 12, f. 80 v°);
1375 *Willem Zueternaey's* (CSP 13, f. 61 r°);

Tilooi : 1280 *erga Theodericum de Sancto Trudone dictum
Tyloy in opido bruzellense* (C/13, f. 86 v°); 1285 *Tyloyus
pistor* (B 203, f. 27 r°); 1290 *Theodericus dictus Tiloy de*

Sancto Trudone (AEB 7015); 1311 *Elyzabet relicte Theoderici dicti Tyloy Scotte* (B 871, f. 39 r°); 1328 *Henricus Tyloy* (B 210, f. 28 r°); 1329 *Diederich Tieloy* (H 1437, f. 28 v°); vgl. 1464 *Peter Tyloy*, schepene van Maastricht (DOPPLER, *Maastr. Schepenbr.*, II, 241), 1456 *Peter Tiloy* (p. 367), 1458 *Peter Tyloe* (382), 1462 *Peter Tyloy* (401), enz.;

Willekooi : 1302 *Margareta relicta Willecoys* (AEB 5578.484);

Willoom : 1332 *Arnoldus dictus Willoys* (B 203, f. 68 r°); vgl. *Thoeseyn Willoys* a^o 1473 enz. (Bijdr. 1932, 246).

BESPREKING.

Een paar woorden ter verduidelijking eerst van de afleiding van sommige namen.

Abelooi, *-kooi* doet aan onl. *Abbo*, waarschijnlijk van Keltische oorsprong, denken (OGN 130), waarbij te vergelijken valt met *Aba*, en (gewoonlijk met gegemineerde *b*) *Abbikin*, *Abbin* bij FÖRSTEMANN, *Persn.* kol. 10 en 11.

Bij *Alekooi* en *Alloom* denken we aan *al-* < *adel-*, b. v. *Albert*, of aan *al-* „al” (OGN 145 en 146).

Annekooi zou misschien bij *Johannes* kunnen horen (vgl. *Bertelooi* bij *Bartholomeus*, *Marsekooi* bij *Marsilius*), doch ik zou er veeleer een afleiding van een *arn-* compositum in zien, dus < *Arnekooi*, te leggen naast a^o 1282 *Arnoldus d. Enneken* (C/13, f. 26 r°), 1325 *Franco d. Frennen* (B 203, 321), en *Benso*, variant van *Berno* (OGN 94).

Bolenkooi (a^o 1137), hoewel de verhouding niet duidelijk is (*bolen* < **bôl-win*, vgl. *Godenooi* bij *god-win* (1), zoals *Boudenooi* bij *bald-win* ?), doet denken aan het cognomen in 1190 *Franco Buolo* (C. A., p. 294), *Bulo* (p. 252), 1185

(1) FÖRSTEMANN, *Personennamen* 686.

bole (259), 1186 *Franco bolo* (260), 1190 *bole* (294), enz., denkelijk mnl. *boele*, *boel* „naë verwant, geliefde, minnaar, minnares”, mhd. *buole* „id.”, mnd. *bôle* m. „naë verwant, kameraad” (= nnl. *boel*, nhd. *buhle*), waarschijnlijk oorspronkelijk koseform voor „broeder” (1). Onzeker.

Eksooi : afleiding van *Ekso* = onl. *Egso*, naast ags. *Egsa*, *Egisa*, vgl. onl. *Eges-baldus* enz. (OGN 93), waar van *Eges-a* een *-sa* geabstraheerd (OGN 94) kan worden, hier tot *-sooi* verlengd, en als stam *eg* nog terug te vinden in 1296 *Egnoy* (d. i. *eg-noy*, met *-nooi*-suffix als in *Goeternoy* vermeld ?).

Gudercoi is onduidelijk.

Goeternooi, evenals *Soeternooi*, kan wel het uitgebreide *-nooi* (vgl. *-kooi*, *-loom*) inhouden, ontstaan uit namen als *Berno*, *Boudenoi*, *Godenoi*, *Heinoi*. Dan is *Goeter*, met *t* < *d* + *h* (OGN 275) uit onl. *Goterus* (OGN 199), waarvan het echter hoogst onzeker is, of het met *ö*, *ü*, *ô* is te lezen. Doch, dat is maar een gissing.

Mansooi schijnt, evenals *Manselaert* (a^o 1303 *Renerus Manselaert* B 203, f. 15 v°), — dit laatste een uitbreiding met een zwaar suffix *-(l)aert*, zoals *-(l)ooi* trouwens — van een *Manso* < *Mand-so*, vgl. OGN 34, FÖRSTEMANN, *Pers.* 1093). Vgl. hierboven *Exsoy*, en in 1279 *Wilsin*, *Lamsin* (= *Lamso* + *in*, uit *Lam-bert*; oorkonden van schepenen van Brugge, orig., n° 67, 68, 70, van het St.-Jans-fonds op de Openbare Onderstand te Brugge).

Als *Marooi* niet een afleiding van *Margareta* is (zie boven s. v. *Marooi*) kan het als vrouwelijke naam bij *Maria* (vgl. *Idelooie*, *Odekooie*) opgevat worden, of bij een naam als *Marsoete* (1279 *ende Marsoete sijn wijf*), denkelijk, evenals *Avesoete* (*soete* = nnl. *zoet*) van *maar-*, wgerm.

(1) FRANCK-VAN WIJK, *Et. Wdb.*, s. v. II *Boel*.

**méri-* (oorkonden van schepenen van het Vrije te Brugge, Openbare Onderstand, St.-Jan, n° 70).

Pipenpooi en *Plattooi* blijven mij onduidelijk.

Wat is nu de waarde en het gebruik van dit *-ooi*-suffix?

Het wordt tot een gelijke formatie gebruikt als *-în*, *-kîn*, *-lîn*. Vgl. *Ballooi*, *Ballekooi*, en *Bellinus* : 1249 *Johannes filius Ballinus* (AEB 5570.142), 1269 *Walterus filius quondam Bellini* (A/11, f. 30 v°), 1271 *Aleidis relicta Bellini* (AEB 5575.330); — *Gerooi* en *Gerinus* : 1233 *Egidius filius Gerini Buy de Gerald Monte* (AEB 7014); — *Giselooi* en *Giselin* : 1188 *Ghisellinus* (C. A., p. 277), 1255 *Ghiselbertus d. Ghysel* (C/13, f. 12 r°), 1299 *pomerium Ghiselini de Groelst* (AEB 7015); — *Goselooi* en *Gosselin* : 1326 *Elizabeth Gosselini* (B 203, f. 56 v°); — *Lambooi* en *Lambin* : 1274 *Gosuini Lambins* (B 203, f. 7 r°), 1302 *Willelmi Lammijn* (CSJ 2, n° 112); — *Reinekooi* en *Reinekin* : 1220 *Reinekinus* (ChJ 45), enz.

Het schijnt dus wel een deminutieve, of liefkozende waarde te hebben gehad, althans oorspronkelijk. Daarenboven zien wij onze namen door cijnsplichtigen (*Everkooi* 1222) en famuli (*Heinooi* 1232) gedragen worden; ook door schepenen (*Arnekooi*, *Eggelooi*, *Everkooi*, *Gerooi*). In vele oorkonden worden *-ooi*-namen ook toegepast op voornamere personen, waar de deminutievorm overbodig en blijkbaar niet in zijn gewone gebruikssfeer is : *Alekooi*, *Allooi*, *Annekooi*, *Gilooi*, *Giselooi*, *Reinekooi*, enz. In dit verband weze ook de uitbreiding op vrouwen aangestipt : *Marooi*, *Odekooie*, zelfs met het suffix *-inne* : *Balloihinne*, *Eggeloihinne*.

Het suffix *-ooi* moet eenmaal zeer in zwang zijn geweest, daar het dient tot afleidingen uit namen als *Bartholomeus* (*Bertheloi* 1254), *Bouden* (*Boudenoi* 1245), *Lambert* (*Lamboi* 1256), *Marsilius* (*Marsecoy* 1290), *Arnoud* (*Arnoudei*, *Ardoi* ?, begin 14de eeuw). In gebruik was het zeker al in

de 12de eeuw : de oudste vindplaatsen zijn 1137 *Bolencoï*, 1154 *Godenoï*, 1173 *Geroï*, 1197 *Boldenoï*.

Het wordt gevoegd meestal bij Germaanse stammen; bij het eerste lid : *Ansekooi*, *Arnekooi*, *Ballooi*, *Bernooi*, *Everkooi* enz., — of bij een afgekorte vorm van het eerste lid (denkelijk zelf aldus ontstaan in de vleivorm) : *Annekooi*, *Ghilooi*, *Golooi*, *Tielooi*, — waarbij ook de afleiding uit een reeds bestaand deminutief hoort : *Mansooi*, *Eksooi* (en de uitbreiding op *-looi* en *kooi* ?); — het wordt nog gevoegd bij de volle naam : *Ar(nou)dooi*, *Boldenoï*, of bij een afkorting uit de volle naam, met behoud van de anlautconsonant van het tweede lid : *Lambooi* (1).

Het wordt eveneens gevoegd bij vreemde namen als *Berthelooi*, *Marooi*, *Marsekooi*.

Wat de geografische verspreiding aangaat : ik heb het grootste aantal voorbeelden in Brusselse archivalia aangetroffen, waarin alle namen op Brusselaars of inwoners uit de omgeving van Brussel toepasselijk waren. Slechts een paar verstrooide voorbeelden zijn in de provincie Antwerpen te vinden (*Bijdragen*), te Leuven (uit A/11 en C/13), te Tienen, te Maastricht (zie trouwens het materiaal). In Limburg vinden we ook *Cunoy*, *Gilcoius*, *Goloy*, *Wiloie*, nl. uit het *Livre de l'Abbé Guillaume de Ryckel*, dat van 1249-1272 is (door H. PIRENNE uitgegeven, Brussel, 1896, pp. 27, 72, 202, 245).

Daaruit blijkt dat het suffix *-ooi* te Brussel tussen de 12de eeuw en de 14de eeuw een druk gebruik heeft gehad. Of de oorsprong er van te Brussel zelf is te zoeken, is daarmee nog niet bewezen.

Want de etymologie van het *-ooi*-suffix blijkt onbekend te zijn.

(1) Vgl. Wvl. *Tierin* (*-în*-afleiding van *Diederik*) in : *De Oudste Mnl. Oorkonden*, door H. OBREEN en A. VAN LOEY (Verslagen en Mededeel. Kon. Vlaamsche Academie, 1934, p. 370).

De klank *-ooi* (ook gespeld *oy*, en *oei* in de 14de eeuw) wisselt slechts eenmaal af met *ei* in *Arnoudey* = *Ardoij*. Dit doet ons denken aan *Egloi*, die in een Hollandse oorkonde van Floris V, van 1285, *Eclei* wordt gespeld (zie boven). *Everdoi* herinnert aan het Zeeuwse (Inguaeoonse) *Everdei*. Daarentegen wisselt *Suternoy* af met *Suternaei*.

Deze vergelijkingen echter zijn constataties zonder meer: ze laten ons geen conclusies toe.

Over het algemeen wordt het suffix als *-oi*, *-oius*, *-oii* geflecteerd. Een paar maal gaat het suffix uit op *-o* (*Ballo*, *Bartolous*), geflecteerd *-onis* (*Ballonis*). Het vrouwelijke is lat. *-oia*, ndl. *-oie*, *-oien*.

Wat is de oorsprong van het suffix?

Opklimmen tot een oudgerm. vorm **-awwja* leidt tot geen resultaat. In de tweede component: *i*, van de diftong een vocalisering zoeken van *d* of *g* (dus *-ode*, *-oge* < **-ege*?) is met de beste wil onmogelijk. De ene of andere gelijksoortige vorm is ook niet te vinden in de bekende werken van J. JACOBS (*Het Westvlaamsch*, Lijst van Persoonsnamen, blz. 21-32), MANSION (*OGN*), BOEKENOOGEN (*Zaansche Volkstaal*), KERN (Verkleinvormen, in *Taal- en Letterbode* II; Eigennamen uit oude Geldersche oorkonden, *ib.*, III), W. PÉE (*Dialectgeographie der Nederlandsche Diminutieven*); verder in WINKLER (*Studiën Ndl. Naamk.*), DRAALJER (Persoonsnamen te Deventer, *Ts.* Leiden 36. 177 vv.), FONCKE (Bijnamen in Oud-Mechelen, *Ts.* 37. 27 vv.), NOWÉ (*Baillis Comtaux de Flandre*, 1929), AEBISCHER (*Anthrop. wall.*, *Bull. Dict. wall.* 13), in het *Hansisches Urkundenbuch*, DE REIFFENBERG, *Monuments... histoire... Namur, Hainaut, Luxembourg*, I & III, STARK, *Koseformen* (Wiener Sitz. B., 52), enz., enz.

Daar *ooi* ook in tweesyllabische composita voorkomt, is het als suffix niet met *-ig*, *-er*, enz. te vergelijken, wel met zgz. zware suffixen als *-loos*, *-heid*, *-dom*, *-zaam*, *-baar*,

-schap en schijnt aldus uit een vroeger substantief ontstaan.

Of is het ontleening uit het Waals? Van welke soort dan? Een nieuwe vraag wacht op antwoord!